

פ ר ט י כ ל מ ס י ז' 2/

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט.
ירושלים, יום ג', יח' באדר תש"י
(7.3.1950)

נוכחים חברי הועדה: היו"ר נ. ניר.

י. בר-יהודה.

ד. בר-דב-האלי.

א. ג'רג' ורה.

ב.צ. דילבורג.

ז. וורהפטיג.

ש. ב"ץ.

מ.ד. לוונשטיין.

י. ל.ס.

א. פרמינגר.

י. קליבנוב.

א. תבורי.

ע. אסף.

שר המשפטים פ. רוזן.

גב' הנמן - מטעם משרד המשפטים.

ח. וילקנפלד -

מוזמנים:

הישיבה נפתחה בטעה 12.07.

ס ד ר ה י ו ם : -

- (א) הצעות לסדר היום;
(ב) חוק בדבר חידוש מסמכים של איגוד, תש"י-1950;
(ג) חוק בדבר מניעתו וענישתו של הפסע הסמדת עם, תש"י-1950.

אני פותח את הישיבה. על סדר היום

היו"ר נ. ניר:

עומדים שלשה ענינים, ועוד דבר בוסף.

אשר בדעתי להביא לפניכם. בראשונה עומדת סאלת ההצבעה בענין החלטת הממשלה בדבר החרמת ישיבותיה. בענין זה קבלתי בקשה מצד שתי סיעות - מפא"י וסיעת הפרוגרסיבים - אשר מרבית חבריהן עסוקים עתה בישיבת ועדת החוק, לא לסכם עכסיו את הדיון בשאלה זו. אני הודעתי להם כי אמסור את בקשתם לחברי הועדה אשר יחליטו בענין זה. אחר כך עלתה סאלת זמן הישיבה, והסכמנו לערוך ישיבה מיוחדת, רק בענין זה, סחר בטעה 12.00-12.30. אם תסכימו לכך, נגמור סחר את הפרטה הזו ואם לא, נדחה

זאת לסבוע הבא.

י. לם:

אני מציע לדחות את סיכום הדיון בשאלה זו
לשבוע הבא.

י. בר-יהודה:

יש איזה שהוא גבול בו חוזר לעשות את
המלאכה עד חצייה. אתם הרי תצביעו, אבל ככה
שמחוייבים להתחשב בדעת סיעה, כך צריך גם להתחשב בבקשת סיעה להפסיק
את משיכת העניין ללא סוף. הן העניין נמשך זה שלשה שבועות! אתם בודאי
תסכימו שזהו מאותם העניינים אשר אם לא מחליטים בהם כעבור יום יומיים,
אז כל החלטה יש בה קצת מן הגיחוך. הציעו לדחות את סיכום הדיון בשאלה
זו לשבוע הבא, כלומר ליום ד', ואז הדבר לא יבוא למליאה בשבוע הבא
אלא בעוד שבועיים, כלומר רק אחרי הפגרא. מכיון שכך, נדמה לי כי יש
לי רשות לדרוש שלא ידחו את העניין באופן שכני עד לאחר הפגרא, ואפשרות
לכך - רק אחת: להתאסף מחר בטעה 12, לחצי שעה, ולסכם את העניין.

י. לם:

יש פה שתי פרובלימות. אני בכלל עוד לא
יודע איך לסכם, ויש עוד לברר דבר זה.

אי-אפשר להגיד שמחר זבוא, נרים את היד ובזה נגמור ונעביר את העניין
למליאה, אנו מוכרחים עוד לברר כמה עניינים. בר-יהודה אומר שאי-אפשר
למסוך. עברו כבר שבועיים מן המעשה, וגם סיעה החוסמת כי היא מעוניינת
צריכה להתחשב עם האחרים, ולא ללחוץ. מחר אנו עסוקים בישיבות רבות,
ואני מציע ומסכים שהישיבה תתקיים ביום ד' הבא או ביום ג' בבוקר,
כדי שנוכל להביא את סיכומנו לפני המליאה.

ה ע ב ה

בעד קיום ישיבה מחר יום ד' (8.3.50) - 3 קולות.

בעד קיום ישיבה בשבוע הבא - 5 קולות.

הנחלט: לקיים ישיבה לסיכום הדיון בשאלת החלטת הממשלה,
ביום ג', כה' באדר תש"י (14.3.50) בטעה 12.

היור' נ. ניך:

על סדר היום עומדים עתה שני חוקים שהדיון

בהם בוועדות-מסנה כבר נסתיים: חוק בדבר

חידוש מסמכים של איגוד וחוק בדבר מניעתו ועניינתו של הפטע הסמדת עם

לפני שנעבור לדון בחוקים אלה, אני רוצה,

לפי יזמתי, לשאול את חברי הועדה בקשר לעניין אחד, אם יש בו חומר

המחייב דיון בוועדה ואם אין.

בתל-אביב מתנהל עכשיו מספט על-ידי פרקליט המדינה, נגד יהודי אשר את סמו אינני זוכר. יהודי זה, בהגנתו, מביא דברים רבים והאשמות נגד משרד הרבנות. קראתי בעתון שהיועץ המספטי החליט להזמין למספט זה, בתור צד שלישי, את משרד הרבנות, ולהציע לו לסלוח בא-כוח שלו להופיע במספט זה. בא-כוח זה, בתור עורך-דין של משרד הרבנות יהיה כנראה עורך-דין רבני, ואז כאשר הרבנות תסלח אותו, יקבל אותו היועץ המספטי בתור בא-כוח שלו במספט זה.

אני שואל את חברי הועדה אם הם חושבים שעל ענין זה יש מה לדון, ואם הכל בסדר. אני, בתור יוסי-ראס ועוד החוקה רואה בזה משהו שלא כשורה, אם במספט בו מופיעה הממשלה נגד איש פרטי, היא מזמינה בתור צד שלישי מישהו שעליו מדברים במספט זה. ומחליטה לתת למישהו הזה בא-כוח אשר יהיה בא כוחה של המדינה בענין זה. אני רציתי לסמוע דעתכם בענין זה.

ד. בר-רב-האי:

אני חושב שזה יהיה לא בסדר, אם בוועדת הנסח איזו שהיא יתערבו במהלך מספט המתנהל. אני חושב שבזה אנו ניצור תקדים יותר מסוכן, ועל כן אינני מציע לדון בענין זה בוועדה, כל התערבות מצד איזה שהוא מוסד, בשלב זה של המספט, הוא תקדים הרבה יותר מסוכן מאשר התגבר כאן. אם צריך פרקליט המדינה לתת מאותן הסמכויות שיש לו, ובאם בכלל פרקליט המדינה צריך להביט על בית-מספט רבני כעל מוסדות אשר הוא חייב בהגנתם - כל זה יכול לבוא לאחר סיום המספט.

י. בר-יהודה:

גם מבחינת הדברים סבר-רב-האי מדבר עליהם, אין כאן כל פסול. כאן מדובר על מה שהחליט בא-כוח משרד המספטים, ולא שופט. אני חושב שמי שהוא רוצה לדאוג לזה כבא-כוח, דבר מעין זה אפשרי במספט. בהזדמנות זו אני רוצה להעיר עוד הערה. אני בזה עוד לא הבעתי את דעתי לגופו של ענין, והייתי רוצה לסמוע מקודם משהו על כך. במליאה כבר היה מקרה, שהוסר מסדר-היום ענין, מבלי הצבעה, - ובלי הצבעה בכלל אי-אפשר להוריד שום דבר - אחרי סמיעת הודעתו של סר המספטים בקטר לכך. דבר שהוא נכון, אי-אפשר להורידו מסדר היום בלי הצבעה.

בבית המספט עומד הענין הזה רק מבחינה אחת:
לפי החוק הקיים, מה יש להחליט במקרה זה וזה. בכנסת הדבר אף פעם אינו
עומד בצורה כזו. כאן הדבר עומד מבחינה תחוקתית, ועל כן אני יכול
לדון בענין אפילו תוך כדי הדיון בבית המספט.
בקטר עם הענין הקונקרטי על המקרה בכללו,
אני שומר טגם כאן ביר לא מעמיד את השאלה: מה דעתנו על המקרה הקונקרטי;
אני רואה בזאת בעייה סצריך לדון בה.

הי"ד נ. ביר: יש בדעתי להציע הצעת-פסרה. דבר זה הוא
מוזר בעיני, ואני מציע שנבחר בטלטה חברים
שיבדקו את הענין הזה.

י. לם: אני מסכים עם דעתו של בר-יהודה שהעובדה
שענין הוא "סוביודיצה" עוד איננה מונעת
את הכנסת מטפל בו כלל; אבל אני סולל את האפשרות שאנו יכולים לספל
בענין סיוחד, וגם לא מן החכמה לספל בענינים כללים כל עוד המספט נטסך
לא טוב יהיה אם נקבל הלכה, טבענינים כלליים נקבל חוקים, בזמן שמספטים
הסובאים לתשופת לבנו עומדים להתברר. אני הסכמתי גם אז עם שר המספטים
כאשר אמר שלא רצוי לספל בענין הנדון.

לגבי הענין שלפנינו, אינני יודע עד כמה
הפרוצדורה היא נכונה; לטם כך יש צורך לראות את התיק. ברצוני לציין
סיטנה אפשרות להזמין למספט צד שליטי. למשל: אתה מניס תביעה בסם
התובע הכללי נגד איס שהיפר חוק, ויטנו איס המעוניין במספט ואשר לא
הביאו אותו בתור נאסם. את האדם הזה יש אפשרות לצרף כצד שליטי. מקרים
כאלו יכולים לקרות. השאלה בכללה היא מסובכת, ולא כדאי לנו לספל בה
כעת. אני לא חושב שאנו יכולים להוציא מהחוק הפרוצדוראלי הפלילי שלנו
את הענין הזה, ואני מציע שלא נטפל בכך. אם היוטב-ראס חושב שמטהו לא
בסדר, הוא יכול להגיש טאילתא בענין זה.

ג. גורנהפטיג: לפני כמה ימים קבלתי מינוי לוועדת חקירה
מטעם הממשלה, בענין דומה. עד כמה שקראתי
בעתון יש כאן מקרה בו אדם אחד טוען נגד בית הדין העליון, ויש בזה משום
בזיון בית המספט העליון של המדינה.

נדמה לי כי הפרוצדורה הזו, בה רוצה היושב-ראש להעמיד על סדר היום של הועדה עניין מעין זה, היא בכלל לא נכונה. היושב-ראש יכול להיורדע את כל הפרטים, ואז יחליט אם יש מקום לזיכרון סאילתא או אין, אבל להביא את העניין הזה ולהעמידו בסדר היום של ועדה לפרוצדורה מעין זה אין מקום כאן. לסם מה כל זה?

היורדע נ. דבר:

אני קראתי על העניין ובסופו עליה ספק שאני הדבר בסדר ואף נגד החוק; ולא נגד החוק לצדף צד שלישי, אלא נגד החוק לקחת את בא-כוח הצד השלישי ולתת לו את הסמכויות האלה. דבר זה הוא הפוגע בלי. אני עוררת את הבעיה כי אני חושב שזה לא בסדר שבא-כוח הצד השלישי שצורף למספט, יהיה בא-כוח של היועץ המשפטי, של המדינה. עניין זה הוא לא "סוביודינה", כי-אם כאן לפנינו שאלה פרוצדוראלית, אם יכול היועץ המשפטי להעניק מסמכותו לצד שלישי שהוא מצדף למספט. בקשר להגטת סאילתא אינני צרף כלל להתייעץ עם חברי הועדה, אבל חסבת סאם העניין אינו בסדר, יש צורך לחקור אותו בועדת החוקה ולהחליט מה לעשות. כעת על חברי הועדה להחליט אם הם מוצאים לנכון לדון בעניין זה, או לא.

י. סליבנוב:

דעתי היא כי הטענה שהעניין נמצא בדיון בבית-משפט אינה נוגעת לעצם העניין, כי דיונו לא כאן אינו יכול לפגוע בהחלטת בית-המשפט. לעומת זאת אני חושב שהועדה לא יכולה לדון בעניינים מעין אלו על סמך ידיעה בעתון, ומסום כך אינני חושב שבצורה זו אנו יכולים להיכנס לדיון לעצם הדבר. אבל לעומת זאת אני לא חושב שאסור לוועדה - אם היא מוצאת זאת לנכון - להציע דברי בקורת ולדרוש ביאורים מכל פקיד ממסלתי ויועץ משפטי. האינפורמציה שבידינו אינה מצדיקה את הדבר הזה, ועל כן היה רצוני שיושב-ראש הועדה בעצמו, יורדע או יסאל מהו מצב העניינים הנכון, ורק אחרי שיווכח שמצב הדברים הוא כזה וכזה ומצדיק דיון בנעדה, יוכל להביא זאת לפנינו.

סר המשפטים פ. רונן:

נדמה לי שחברי הכנסת שוגים בעניין זה. הכנסת היא מוסד לחקיקת חוקים/למתן פירושים להם. ועדה של הכנסת, אין לה כל סמכות לפדס חוקים; דבר זה הוא פריבילגיה של בתי המשפט.

בניח שהיועץ המספטי עשה איזה דבר בלתי חוקי,

ואז אינני רואה ואינני מבין לפי איזה נוהג פרלמנטרי הדבר הזה יכול להעסיק בכלל את הכנסת, או את ועדת הכנסת, באיזה שהוא מקרה מסויים, בנוגע לעצם העניין, אני חושב שצודקים החברים

האומרים שהועדה איננה צריכה לחקור את העניין. ומתוך הנחה שדבר זה מתקבל, אני מוכן לתת אינפורמציה עובדתית בכדי לומר מה היה, אבל לא בכדי לפתוח בדיון, כי אין זה מתפקידי הועדה לחקור, לכל הפחות באופן זה.

העובדות היו כאלה: אדם זקן בלב מכתב לדין

זמורה, מכתב מלא עלבונות לבית הדין העליון. על פי המכתב הזה, לפי סעיף מסויים לחוק הפלילי בדבר בזיון בית המספט, נפתח בגדר תיק מספטי. בבית המספט טען האלם שהוא לבמרי לא התכוון לבית הדין העליון כי-אם לבתי הדין הרבניים.

רק לפני זמן קצר, החליט בית הדין העליון -

בענין אחר - סדין טענה כזו, בנוגע לסעיף הזה, הוא כדין טענה בנוגע למספט של עלבון. לכאורה מתקבל על הדעת שבהתחשב בטענה זו יכולנו לומר, שכזה העניין נגמר, ויכולנו לפתוח במספט חדש בנוגע לבזיון בית דין רבני. הסופט, לאור החלטה זו, קבל את הטענה הזאת, ועל כן העניין נתהפך והתעוררה השאלה בקטר עם עלבון בתי הדין הרבניים עכסיו במצא בית הדין לרבנות במצב מסונה. לכאורה היה המספט לבמרי אחר, ואילו עכסיו, הוא מביא עדים על גבי עדים.

באה פנייה אלי ואל היועץ המספטי, להפסיק

בכלל את המספט, ואנו דחינו את ההצעה הזו. אחר כך בערכה התייעצות עם היועץ המספטי, בין אלו האחראים לבתי הדין הרבניים, וסם הציע היועץ המספטי ואמר שהוא יכול להפסיק את התביעה, אבל הוא מוכן - בתוקף סמכותו - לתת יפוי-כוח להגן על בתי הדין הרבניים, לכל מי שרוצה. הסופט דחה את הדבר הזה.

מעכסיו ואילך, כל ידיעותי בעניין זה באו לי

מן העתונות. בבית המספט - לפי מה שאני רואה מתוך העתונות - הסופט

דחה את הודעת פרקליט המדינה, שאחר-כך יופיע בעניין זה עורך-דין אחר.

על כל פנים זהו העניין. מה שאנו רוצים לתת לבית דין הרבנות, ואמר עכסיו הם מביאים עדים על גבי עדים, והעניין הולך ונדחה, והם מרגישים את עצמם

כמצב רע מאוד, רוצים להגן על עצמם ולהביא עדים מסלבים - זהו כל מה שהיועץ המספטי רצה לעשות. אני חושב שזה היה בסדר, ואינני יודע מדוע דחה את זאת הסופט.

היו"ר נ. ניר: האם לפי דעתך, נכון הוא הדבר שיועץ מספטי יכול, אחרי שהוא מצרף צד שלישי, לתת לו אפטרות להגן כפי שנתן?

י. לם: הוא לא צירף צד שלישי.

סר המספטים פ. רוזן: אנו מוכנים בעצמנו, להגן על בתי דין רבניים, אבל הם בקשו למסור זאת לעורך-דין. את זה הסופט דחה, ועכשיו במסך המספט.

היו"ר נ. ניר: השאלה שלי היא, אם היועץ המספטי מזכיר להגן על הרכבות.

סר המספטים פ. רוזן: הברירה היא רק אם אנחנו מגינים בעצמנו, או כפי שהרבנים בקשו, למסור לידיהם את ההגנה. אני מבקש את חברי הועדה לא להיכנס לדיון בעניין זה.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה לא להעלות שאלה זו לסדר היום - 7 קולות. (רוב)

היו"ר נ. ניר: אנו עוברים לסדר היום.

א. פרמינגר: שאלה לגיל סר המספטים. יש ברצוננו לשאול בנוגע לפסק-דין אחד, של עורך-דין רוזנברג, הנאטם בלקיחת טוחר.

סר המספטים פ. רוזן: אינני יכול לתת אינפורמציה בעניין זה, כי אין העובדות ידועות לי.

י. לם: במספט של רוזנברג נגד רוזנברג, לפני שנה וחצי, החלט בית הדין, בעניין של סזוכות, כי יש להעביר את העניין לבית מספט מיוחד. אני שואל את סר המספטים.

הי"ר נ. ניר: אינני יכול לתת לך דעות דבור בענין זה כעת.

א. פרמינגר: אני מבקש הערה לסדר, באשר בפעם הראשונה

אני נתקל בנוהג הזה. אני חושב שאם חבר

כנסת רוצה לסאול את הסר סאלה עניינית, מוכרחים לתת לו אפשרות לסאול
שפת בוועדה; זה הרבה יותר טוב מאשר בכנסת.

הי"ר נ. ניר: עד עכשיו לא נהגנו כך.

י. בר-יהודה: אני מציע שבכל פקרה כזה, ישאל החבר את

הסר סאלה ואם יראה מתוך התשובה שזוהי

בעייה שצריך להביאה לוועדה, יציע להעמיד אותה לסדר היום.

ב.צ. דינבורג: אני מציע שבכל ישיבה יקדישו חצי שעה

לשאלות לשר, ולא יותר מזה.

הי"ר נ. ניר: אני חושב שאנחנו יכולים להסכים להצעה זו,

אבל צריך לדעת על הדבר יום לפני כן.

סר המספטים פ. רוזן: לפי תקנות מועצת המדינה, החלות בענין זה,

יש להבחין בין שאלות לבין שאילתות. אם

התשובה שחבר הכנסת קבל מספקת אותו, הוא יסתפק בזאת, אבל אני מוכן
לקבל גם את הסידור שהוצע.

הי"ר נ. ניר: הניעו אלינו שני חוקים שהדיונים בהם, בוועדת

המשנה, כבר נסתיימו. קודם כל נדון בחוק

נדבר חידוש מסמכים של איגוד, תש"י-1950. חוק זה נידון כבר בוועדת

משנה ואין בקשר אליו כל הסתייגויות. ברצוני להסביר לחברי הוועדה

מה עשתה ועדת המשנה בטפלה בחוק זה.

בתחילה היו קיימים שלשה חוקים: חוק בנוגע

לחברות, חוק האגודות הסיתופיות וחוק השותפיות. תוכן החוק היה,

לתת אפשרות לתקן או למלא פרטים במסמכים שאינם קיימים יותר. קודם

כל אחדנו את כל שלשת החוקים האלו בחוק אחד. נוסף על כך קבענו חוק,

בדרך כלל, לא על כל מה שיהיה בעתיד, אלא רק בקשר למסמך אשר הלך

לאיבוד עד יום פירסום חוק זה. בקשר למסמכים מתאריך מאוחר יותר

קיים חוק מיוחד, פרסום בעתון וכו'.

י. בר-יהודה:

אני ספק שואל, ספק מציע. נדמה לי שהמדובר

כאן צריך להיותן לא על תאריך אחרון כי-אם

גם על תאריך ראשון. אם אתה בא ואומר: עד היום, אז החוק יחול גם על כל מי שיבוא ליטען על מסמך בעניין שמלפני 25 שנה. לי נדמה שהכוונה כאן, היא לדברים הקשורים בהרס אשר ליווה את המלחמה. כלומר, צריך לפתוח מתחילת המלחמה ועד היום.

י. לם:

היה דיון על כך בוועדה, ורצינו לנקוב פה

בתאריך, החל מ-30 בנובמבר, אבל אחר-כך באנו

לידי מסקנה שקשה יהיה להוכיח מתי הלך מסמך לאיבוד. יש אפשרות

לומר: עד יום זה וזה, אבל לא: סיום זה וזה, כי אף פעם אי-אפשר

להיודע בדיוק מתי המסמך הלך לאיבוד.

שר המשפטים פ. רוזן: אני בכל זאת רוצה לדעת מה היתה דעתה של

ועדת המסגה, במקרה שבכל זאת ילך איזה תיק

לאיבוד. זה לא כפי שהיושב-ראש אמר, שבקשר לכך קיימות הוראות בחוק,

החלות על מקרה מעין זה. אבל אני מבין שועדת המסגה יצאה מתוך הנחה

שאולי לא לתת בידי המשרדים מבטיר, אשר יהיה בו פתח להתרשלות בקשר

לכך, אם בעתיד יקרה משהו בקשר לעניין עזה, יהיה הכרח להביא חוק

סיוחד.

י. לם:

צריך להביא תיקון-חוק, אבל בחוק זה אי-

אפשר יהיה להקל כמו שהקלנו כאן.

היו"ר נ. ניר:

מכיון שאין כל הסתייגויות לחוק זה, אני

מניח שאפשר לחשוב כי חזק זה הועבר בוועדה

ונתקבל על-ידה.

חוק בדבר חידוש מסמכים של איגוד. תס"ו-1950 א"ן ש"ר.

היו"ר נ. ניר:

בקשר לחוק זה עלינו להחליט ענין בענין אחד.

בפעיף 2 (ב) כתוב: העובר על סעיף זה, דינו

קנס עד... לירות". עלינו לקבוע את הקנס האמור בסעיף-משנה זה.

י. בר-יהודה:

מה הצעה הממשלה?

י. לם:

אני מציע קנס עד 300 ל"י, או שבוע ימים

מאסר, או שני הדברים כאחד.

ד. בר-רב-האי:

אני חושב שבקנס זה יש לחשוב גם על

מקסימום, במקרה שחברה סטוייסת איננה מעונינת

להמציא את המסמכים. אני הייתי קובע פה עונש לבד.

י. קליבנוב:

יש לקבוע מאסר, או קנס.

ד. בר-רב-האי:

יש להטיל קנס גדול, וגם מאסר.

היו"ר נ. ניר:

אולי ללכת כאן בצורה מקובלת ולהזכיר קנס

בעד כל יום של איחור?

י. קליבנוב:

אני מציע קנס של 50 לירות לכל יום של איחור.

ב.צ. דינבורג:

יש להניח ענין זה לפי דאות עיניו של השופט -

או קנס, או מאסר.

הוחלט: לציין בסעיף ענין של כל יום איחור.

ה צ ב ע ה.

בעד ההצעה לציין בסעיף אפשרות מאסר - 7 קולות.

בעד ההצעה לא לציין אפשרות מאסר, כי-
אם קנס כספי בלבד - 3 קולות.

הוחלט: לקבוע בסעיף אפשרות של מאסר.

י. לם:

כעת עלינו לקבוע גם את גובה הקנס ואת

המאסר. אני מציע קנס עד 500 לירות, או

עד שבוע מאסר, או שני העונשים גם יחד.

י. ס. יהודה:

אני מסכים לקביעת המאסר, ואשר לקנס, יש

לקבוע זאת בכל יום של איחור. הצעתי היא:

או מאסר עד חודש ימים או קנס של 25 לירות לכל יום של איחור.

הוחלט: לכתוב בסעיף 2(ב): 25 לירות קנס בעד כל
יום איחור, או עד חודש ימים מאסר, או שני
העונשים גם יחד.

אנו עוברים לחוק בדבר סניעתו וענישתו של הפטע הסמדת עם, תש"ז-1950. לחוק זה יסבן

היו"ר נ. ניר:

הענין:

כמה הסתייגויות.

מר וורהפטיג היפנה את תשומת לבי, כי בסעיף

ח. וילסנפלד:

4 יש להוסיף ולכלול גם חברים של מוסד מחוקק.

הנוסח המתוקן של סעיף זה, יהיה איפוא: "האדם בעבירה לפי חוק זה יבוא על ענישו, בין שהוא מוסל הנושא באחריות סכוח החוק, בין שהוא חבר מוסד מחוקק, בין שהוא פקיד ציבורי ובין שהוא אדם פרטי".

היו"ר נ. ניר:

(קורא סעיף 1 של החוק).

עד כמה שאני זוכר, היתה פה הסתייגות, בקשר

להחלפת המלה "קיבוץ" במושג אחר.

י. בר-יהודה:

כשמסתמסים במושג "קיבוץ", הרי זה סתאים בכל

מקום, חוץ מאשר בארץ-ישראל, בה יש למלה זו

תוכן מסויים. אם ללכת לפי הנוסחה שלפנינו, יוצא שאם לזקחים ילד,

בכפייה, מקיבוץ יגור ומעבירים אותו לקיבוץ אחר, הרי יש להעניש לפי

חוק זה.

שר המשפטים פ. רוזן:

אני מציע, בסעיף א', לאחר המלים "הסמדה

במורה או חלקית" להוסיף בסוגריים את המלים:

"להלן הקיבוץ", ואז פירוש הדבר שהכוונה היא תמיד לקיבוץ לאומי, אתני,

גזעי או דתי.

י. בר-יהודה:

איפני מוצא כל סיבה מדוע לא להחליף טרמין

זה בסונח סתאים אחר. מדוע לא נאמר, למשל:

"גוף לאומי", או "קולקטיב לאומי". אפשר להשתמש במלה "קיבוץ", אבל בנוסח

לועזי, "קולקטיב". אפשר גם לומר: "גוף" או "חטיבה לאומית, אתנית

גזעית או דתית".

מר וורהפטיג:

"חטיבה" היא מלה בלתי סתאית ביותר, כי

היא מצמצמת, ואני לא רוצה לצמצם.

בלטון העברית, המלה "קיבוץ" היא דוקא בסימוש

ב.צ. דינברג:

כזה כמו בחוק, ולדעתי, היא נמצאת בקקונה.

ז. בר-יהודה:

קיימת גם עברית של זמננו.

ב.צ. דינבורג:

אני חושב שהצעתו של סר המספטים, לסוסיף
בסוגריים את המלים, להלן הקיבוץ, פותרת

את הבעייה.

ע. אסף:

יש לי הערה לגבי סמו של החוק. כאן נאמר:
"חוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע הטמדת עם"
אין מעניסים את הפסע, כי-אם את הפוסע, ועל כן יש לומר: "עונש על
פשע...". כמו כן אני מציע למחוק את המלה "אתני"; לפי דעתי, המושגים
"אתני" ו"גזעי" הם זהים.

ב.צ. דינבורג:

אני מציע לקבוע את סם החוק כך: חוק בדבר
מניעת הפסע של הטמדת עם והענשה עליו. אי-
אפשר לומר בעברית: מניעתו וענישתו של הפסע.

ח. וילקנפלד:

ייתכן שאילו היינו נמצאים, לגבי חוק זה, בסלב
הרבה יותר מוקדם, ואילו היינו אנחנו היוזמים
שלו, ייתכן והיה לנו חופש יותר גדול בבחירת המושגים. חוק זה הולך
בעקבות האמנה הבינלאומית, אשר הצטרפנו אליה, והשתדלנו ככל האפשר
להיסנע מסטיות. סם האמנה הבינלאומית הוא: Convention On The
Prevention And Punishment Of The Crime Of Genocide. אנו תרגמנו
את האמנה הזו תרגום רשמי, ואני חושב שאין טעמים מכריעים לסנות את
זאת. מוטב להשאיר את הדבר בעינו.

הינ'ר נ. ניר:

במקום המלים, "ענישתו של הפסע" יש לומר:
"הענשה עליו".

הוחלט לסנות את סם החוק כדלקמן:

חוק בדבר מניעת הפשע הטמדת עם והענישה עליו,
תש"י-1950.

הינ'ר נ. ניר:

בסעיף הראשון נסארה השאלה בדבר החלפת המושג
"קיבוץ". ישנה הצעה לומר במקום סלה זו, -
"חטיבה", וישנה הצעת סר המספטים, להכניס אחרי המלים: "קיבוץ לאומי",
אתני, גזעי או דתי - בסוגריים - את המלים: "להלן הקיבוץ".

ה צ ב ע ה

- בעד החלפת המוטג "קייבוץ" ב-"חסיבה" - 4 קולות.
 - בעד ההצעה להטאיר את המוטג "קייבוץ" ולהוסיף לאחר הפירוט, בסוגרית, את המלים: "להלן הקייבוץ" - 6 קולות.
- הצעת סר המספטים בתקבלה.

היור' ג. ניר: (קורא סעיף 2 של החוק).

י. לם: בסעיף 2(ג), במקום להשתמש פעמיים במלה

"רואים", אני מציע לגסח את הסעיף כך:

"לצורך סעיף קטן (א) (4), נחשב אדם כמסתתף בהסמדת עם, אם רואים אותו כ...וכו."

ח. וילסנפלד: יסנו כלל. סלגכי אותו ענין, צריך להשתמש

באותה מלה.

ב.צ. דינבורג: האם אפשר, באיזו צורה שהיא, לכלול כאן גם

את האנטישמיות, על-ידי זה סנוסיף ביטוי

אשר יבהיר כי אנו רואים באנטישמיות כשהיא לעצמה, הסתה מסמדת להסמדת עם?

י. לם: אי-אפשר לעשות זאת בחוק שלפנינו.

ס ע י פ 2 נ ת ק ב ל

י. לם: יש לי הסתייגות לסעיף ד'. אני מציע לסעיף

זה, את הנוסח הבא: "האסם בעבירה לפי חוק זה,

צפוי לעונש מוות; אולם אם האדם שעשה את המעשה המהווה את העבירה לפי

חוק זה, עשה מתוך ציות לחוק או לפקודה, ואדם עשה את הכל כדי לסנוע

תוצאות חסורות יותר מהתוצאות שנברמו על-ידי המעשה - דינו מאסר

לתקופה של לא פחות מתקופה של 10 שנים". אני מסכים סנו תהיה הסתייגותי

לסעיף זה.

היור' ג. ניר: לחבר הכנסת לם, יש איפוא סתי הסתייגויות

בסעיף זה. הסתייגות אחת, במקום סכתוב:

"או האסם ברצח" לכתוב: "פס-דין מוות", ואז נופל התיקון הסני, בדבר

לא פחות מ-10 שנים מאסר.

א.פ.

אנו עומדים עתה בפני ביטול עונש המוות במדינה, וחשבנו שאי-אפשר לקבוע כעת עונש מוות בחוק, כשאנו עומדים לבטלו. מסיבה זו כתבנו: „לאותו עונש שצפוי לו האשם ברצח“.

ד. בר-רב-האי:
אילו נתפס היטלר בארץ-ישראל, לא היתה אפשרות להוציא נגדו פסק-דין מוות.

ח. וילסנפלד:
אני רוצה לבקש, שהועדה תרשה לי תיקון שכני בסעיפים 1 ו-3, ולי מציע לסנות את הסדר שלהם ולקבוע את סעיף 3 כסעיף 2, כך שקולם תהיה הגדרה של הטמדת עם, אחד-כך העונש ולבטוף דיני עזר מסוליסים, הדבר הזה ברור מתוך ההגיון.
התיקון הטמדי הנ"ל נתקבל.

היו"ר נ. ניר: (קורא סעיף 4). מדוע מסתמסים כאן במלה „חוקה“?

ח. וילסנפלד: אני מסכים שנאמר כאן „חוק“ ולא „חוקה“.

ל. לם:
חסר כאן המונח „סופט“, כי סופט איננו „פקיד צבור“. צריך לדאוג מיהו פקיד ציבורי לפי הפירושים של אותו העם אשר סמנו אתה מביא אדם למספט.

ח. וילסנפלד: המונח „פקיד צבור“ כולל גם סופט, כי מתוך ההגדרה בפקודת הפירושים, הדבר ברור לגמרי.
פקיד צבור - Public Officer - כולל גם סופט.

היו"ר נ. ניר: (קורא סעיף 5).

בסעיף זה ישנה אפשרות של הסתייבות סלי. אני מוצא לנכון להכניס פה רטרואקטיביות. החוק אינו רטרואקטיבי. אמרנו שנחכה לחוק הטני אשר הובא כבר לכנסת - חוק נגד הנאצים - ואני מביע עכשיו את ספקותי בענין זה וסבט הסברה. כאשר אנו מביאים לכנסת חוק בדבר פסעים של הנאצים, כל החוק הוא רטרואקטיבי, אבל יכול להיות מקרה שאיזה דבר שנעשה לפי חוק זה, אינו כלל את החוק ההוא.

ח. וילסנפלד: אני פונה בבקשה ליושב-ראש הועדה, סיוותה

עוד לא הובא החוק בענין פרטעי המלחמה, הוא רוצה להסיג את הדבר במסגרת חוק זה. אני הבטחתי לעשות את כל המאמצים בכדי להביא את הדבר בהקדם, ואמנם סלאנו את ההבטחה.

היו"ר ב. ניר: האם קיימת אפשרות, שאיזה פסע לפי חוק זה, אינו נכלל בחוק ההוא?

ח. וילקנפלד: אני יכול לדבר, רק על-יסוד ההצעה כפי שהיא מוצגת על שולחן הכנסת. מבחינת תוכן העבירה,

דעתי היא שכל דבר שהוא עבירה לפי החוק הזה, מתאים מבחינת התקופה, מבחינת המקום ומבחינת הזמן והאנשים, למסגרת שנקבעה בחוק ההוא. מבחינת הפסע של העבירה - זה קשור. שם למשל, ישנה הגבלה מבחינת התקופה. לפי המסגרת הזו של הזמן, מה שקרה בין סוף מלחמת העולם השנייה לבין היום, אין לו כיסוי; ואם רוצים להרחיב, נדמה לי שצריך למצוא את הפתרון בחוק ההוא, כי הוא על כל פנים החוק הרטרואקטיבי, ושם צריך לחפש את הרטרואקטיביות הייותר רחבה.

יו"ר הועדה סומך לעצמו זכות הסתייגות בסעיף זה.

היו"ר ב. ניר: (קורא סעיף 6).

כל הסעיפים הנזכרים - 16, 17, 18 ו-19 - דנים במקרים של הצדקה של פסעים.

י. לם: אם תתקבל הצעתי, סוכרחים למחוק פה את המלים: "לסעיף 42(1)".

היו"ר ב. ניר: אם תתקבל הסתייגותו של חבר הכנסת לם, נמחוק בסעיף 6 את המלים: "והתנאי לסעיף 42(1)".

(קורא סעיף 7) - ה ס ע י ף א ו ש ר.
(קורא סעיף 8).

י. לם: לפי דעתי יש לסעיף זה חסרון; כי מי שקורא אותו, מוצא שהעבירות האלה הן עבירות פוליטיות, אבל לצורך סעיף בחוק הזה, אין רואים אותן כבעלות אופי פוליטי. לפי דעתי, צריך לקבוע באופן ברור, שעבירות אלה הן עבירות פליליות רגילות, ואחר-כך אפשר להוסיף שלא יראו אותן כעבירות פוליטיות.

התיקון בניסוח הסעיף יהיה איפוא: "השמדת עם
והמצעים המפורטים בסעיף 2(א) הן עבירות פליליות רגילות ולכן לא
יחול עליהן...וכו."

ד. בר-לב-האי:

אני מציע לכתוב, ששום הסכם בדבר הסגרת
פוטעים לא יחול לפי סעיף זה.

ח. וילסנפלד:

אני חושב שהצעת חבר הכנסת לם יש לה חסרון
הרבה יותר גדול, מאשר לסעיף עצמו. אם נסכים
להצעתו, אנו כאילו אומרים שבמסגרת המשפטית שלנו ישנן עבירות מסוי
סוגים? עבירות פוליטיות ועבירות פליליות רגילות. אולם למעשה זה לא כך.
בכל מערכת המשפט שלנו, הפושג, פשע פוליטי אינו קיים כלל
וכלל, ואין כל טעם - במערכת משפט זו - לדבר על פשע לא רגיל, כשאינ
מכירים כלל בדבר טיפן זה. בכל מערכת המשפט שלנו, המונח הזה - פשע
בעל אופי פוליטי - מופיע רק פעם אחת, בפקודת ההסגרה, ואומה, ששופט
אשר בפניו מובאת בקשה להסגרה, לא יתן צו הסגרה אם הפשע הוא בעל אופי
פוליטי. דבר זה קיים רק כפושג של יחסים בין מדינות, בענין הסגרה,
ולא כדבר פנימי בתוך מערכת החוקים שלנו. אם נאמר רק: "לא יראו אותו
כפשע פוליטי", אנו מניחים הנחה לא נכונה, כאילו במערכת המשפט
שלנו יש פשע פוליטי, ודבר זה איצנו קיים למעשה. אנו צריכים לקבל את
מערכת המשפט כמות שהיא.

בנקודה אחת בלבד מופיע, פשע בעל אופי פוליטי,

בקשר להסגרה, ואז נאמר את זאת כפי שאומר הסעיף הזה, אשר נוסחו הולך
בדיוק נמרץ, סלה במלה, בעקבות הסעיף המתאים באמנה הבינלאומית, ואשר
אותה בה סעיף זה להפעיל.

ב.צ. דינבורג:

אני מציע את הנוסח הבא: "אין התקנות האלה

בענין הסגרת עבריינים, נעד עבירות בעלות

אופי פוליטי, חלות על אנשים אלו". אין פירוש הדבר שאנו רואים אותם

כפושעים פוליטיים ואם יבוא מישהו אחר וינסק את הדבר הזה, לא נשמע

לו. לשי הנדסה שלפנינו יוצא, שאצלנו ישנו ספק בענין זה. על כן אני

מציע לקבל את הנוסח: "אין התקנות והסעיפים בענין הסגרת... חלים

על אנשים אלה".

ח. וילקנפלד: אני מציע, בקשר לנוסח, לומר דבר מעין זה:

בענין הסגרה על השמדת עם, אין נזקקים

לטענה, שהפסע הוא בעל אופי פוליטי.

ה ה צ ע ה נ ת ס ב ל ח

היור' ג. ניר: (קורא סעיף פ) - ה ט ע י פ א ו ש ר .

(קורא סעיף 10).

ח. וילקנפלד: אני מציע למחוק סעיף זה בכלל. בהצעת החוק

הראשונה, שהיתה מונחת לפני הכנסת, היה

סעיף שאמר, כי חוק זה בא להפעיל את האמנה. כמו כן היה שם סעיף 10

שאמר, כי החוק ייכנס לתקפו ביום ששר החוץ יקבע כיום שבו נכנס החוק

לתקפו, ואשר בו תתחיל האמנה לחייב את מדינת ישראל. ועדת המסנה החליטה

שלגבינו, החוק הזה צריך להיכנס לתקפו מיד. על יסוד החלטה זו, באתי

בדברים עם משרד החוץ, ושאלתי אותם אם הם חושבים שיש עוד צורך - לאור

הסטייה הזו - להזכיר במפורש חוק זה בא להפעיל את האמנה. במשרד

החוץ סבורים שאין הכרח בדבר הזה. הנסייה של ועדת המסנה, בתחילת

הדיונים היתה, לא להבליט את הענין בצורה כזאת שזה יעמוד בראש החוק,

אלא להבליט את הקשר עם האמנה באיזה שהוא מקום, בתוך החוק. לאור

השינויים שחלו, נדמה לי שאפשר לוותר על סעיף 10, כי אין לומר שחוק

זה ייכנס לתוקפו מיום פרסומו ברשומות; דבר זה נובע מן החוק הכללי,

ולפי התוכן יובן כל היתר.

ז. וורהפטיג: לפי דעתי, סעיף זה כן נחוץ בחוק. חוק זה

נתקבל בקשר עם האמנה; אם לא יהיה ברור הקשר עם

האמנה בחוק זה, זאת אומרת, שאנו בעצמנו קבלנו חוק מצומצם יותר מדי

לגבי הענין הנדון, ואינני יודע אם זה טוב.

יש כאן מונחים שאינם כל כך ברורים, ולו

היינו מעצרים את הדבר כחוק פלילי שלנו, היינו צריכים להסביר זאת יתר

הסבר. בחוק זה לא עשינו זאת, כי היינו קשורים באמנה הבינלאומית.

אני סבור שחוק זה סמלא גם תפקיד הפגנתי רב,

ולשם השפעה על מדינות אחרות, אשר גם הן תחוקקנה חוקים דומים. אם

ננתק את הקשר עם האמנה, יפגע האפקט הרצוי הזה.

אני מסכים למה שאמר חבר הכנסת וורהפטיג,

י. בר-יהודה:

אבל אני רוצה בתיקון נוסף. בסעיף 10

כתוב: "... ייכנס לתקפו ביום פרסומו ברשומות...". אני מציע להוסיף:

"סיום שנתקבל בכנסת". לפי הנוסח הנוכחי יוצא שאנו משאירים לממשלה אפשרות להטהות את הדבר.

ההשתייה יכולה להיות 10 ימים, לכל היותר.

ח. וילקנפלד:

מה שמדאיג את משרד החוץ בנקודה זו, היא

העובדה שלסרות שניסינו ללפת בעקבות האמנה, בכל-זאת בכמה וכמה דברים

סטינו והרחבנו את המסגרת, כי באופן חלקי לפחות, החוק חודג ממסגרת

האמנה, אם נקבל את ההצעה שהוצעה, ונכניס זאת כסעיף לתוך החוק, הדבר

ישמע כסתירה.

כאחת ההצעות לשם בירור העניין, אני מציע

להזכיר את האמנה בשם החוק, כלומר, לבטל את סעיף 9, ולקרוא לחוק בשם:

חוק להפעלת האמנה בדבר סניעת הפשע השמדת עם והענישה עליו, תש"ז-1950.

הצעת סר וילקנפלד אינה יכולה להתקבל על הוצעת,

ז. וורהפטיג:

כי יש בה שום אותו צמצום ואותה סתירה.

בנוגע לסעיף 10, אני מבקש את משרד המשפטים,

שיזדרז כפרסום התרנום המתוקן של האמנה, בהתאם לשינויים שהחלט עליהם.

אני מציע שיהיה כתוב: "... ואושרה על-ידי

הכנסת ביום...".

כמו כן אני מציע לומר: "... ייכנס לתקפו מיד".

במקום הנוסח הנוכחי האומר: "... ביום פרסומו ברשומות". אמנם אין

הבדל בדבר, אבל מבחינה הפונטית זה לא יהיה יפה אם יישאר רושם שאנו

כאילו משהים את העניין.

קודם כל בשאלת הזכרת האישור, המצב הקונס-

ח. וילקנפלד:

טיטוציוני בנוגע לאישור אמנות, הוא עד היום

לא ברור די צדכו. על כל פנים, שר המשפטים סבור שהסמכות כיום, לאשר

אמנות, היא בידי הממשלה.

אולי באמר: "... אושרה בהתאם להחלטת הכנסת".

פ. רוזן:

י. בר-יהודה:

אני מציע לומר: "...החלטת הכנסת על בתיבת איסור".

ח. וילסנפלד:

נקודה זו צריך להביא בחשבון. אני כשלעצמי,

איני רואה הכרח להזכיר את הדבר הזה.

בנוגע להצעה לציין שהחוק ייכנס לתקפו מיד, אני מתנגד לכך, כי הדבר

אינו ברור. אפשר לכתוב: "חוק זה ייכנס לתקפו ביום...", או: "...

ביום פרסומו ברשומות", או: "ביום שנקבל בכנסת". אלו הן שלש

האפשרויות המידיות. לי נדמה שהנוסחה הנכסחת היא הטאיתמה ביותר

בנסיבות אלה.

בחוק פלילי, אנו נוהגים בדרך כלל, שאין

לגביו רטרואקטיביות; כלומר, חוק פלילי מתחיל לפעול ולחייב את האזרח

סיום שהוא לידיעתו, והצינור לכך הוא הפרסום ברשומות. גם חוק זה

הוא חוק פלילי, ועל כן הוא צריך להיבן את האזרח סיום שהוא מתפרסם,

והוא יתפרסם תוך עשרה ימים. מסיבה זו אין להשתמש כאן במלה "מיד" כי

אין יודעים מה פירוש הדבר.

הינ'ר נ. ניר:

אני חושב שההצעה למהותיך בכלל את סעיף 10.

איננה מתקבלת על דעת הועדה.

יש הצעת תיקון לנוסח הקיים, האומרת לכתוב:

"... שביום... החליטה הכנסת שייבטן לה איסור".

שר המשפטים פ. רוזן:

האם אפשר להגיד: "... להפעיל את עקרונות

האמנה?"

י. לם:

אני מציע לומר: "... את הנחות האמנה".

הינ'ר נ. ניר:

אם אפשר לומר "עקרונות", דבר זה דצנ".

ח. וילסנפלד:

אני מציע לומר: "... חוק זה הבא בעקבות

האמנה".

הצעת סר ח. וילסנפלד בתסבולה

הי"ר נ. ניר:

קבלנו גם את ההצעה, להזכיר את החלטת
הכנסת בדבר סתן האיסור.
בנוגע לכניסת החוק לתקפו, יש שלט הצעות.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה להסמיר את הנוסח כפי
שהוא בסעיף 10 - "...כיום פרסומי
בדפוסות..." - - - - - 7 קולות. (רוב).

ה ה צ ע ה נ ת ק ב ל ה

הי"ר נ. ניר:

אני קובע שהחוק אושר.
ישיבתנו הבאה תתקיים כיום ב' הבא, בסעה 12.

הישיבה ננעלה בסעה 14.05.
